روزنه

سرشاخ‌شدن هند و آمریکا بر سر نفت ایران

● **شرق:** آمریکا هنوز نتوانسته بزرگ‌ترین خریداران نفت ایران را با تحریم‌های یک‌جانبه خود همراه کند. همین امر موجب شده هرازگاهی تنش‌های کلامی بین آمریکا و خریداران نفت ایران رخ دهد. روز گذشته دو مقام هندی و آمریکایی وارد جدل کلامی بر سر خرید نفت از ایران شدند؛ درحالی‌که رئیس گروه ویژه اقدام علیه ایران راهی هند و اروپا شده است تا در دقیقه ۹۰ آنها را با خواست واشنگتن همراه کند؛ «کاهش خرید نفت از ایران».

هند: همچنان از ایران نفت می‌خریم

معاون امور اقتصادی وزارت دارایی هند، روز گذشته در مصاحبه با یک شبکه تلویزیونی آمریکایی گفت که کشورش، کماکان به خرید نفت از ایران ادامه خواهد داد. درعین‌حال سوباش چندرا گرگ گفت: «هنوز سازوکار چگونگی پرداخت پول به ایران در ازای نفت، روشن نیست». به نوشته رویترز، هند با وجود تحریم‌ها، سفارش خرید ۹ میلیون بشکه نفت را در ماه آینده میلادی (نوامبر، آبان) ثبت کرده است. بااین‌حال این خبرگزاری می‌گوید میزان فروش نفت ایران در ماه نوامبر به شکل قابل‌توجهی کمتر از ماه‌های آوریل و سپتامبر خواهد بود. این در حالی است که حتی سفر وزیر خارجه آمریکا و هیئتی از وزارت خزانه‌داری آمریکا به هند که دومین خریدار نفت ایران است هم نتوانست موجب قطع‌شدن رابطه تجاری این کشور با ایران شود. همین هیئت به ژاپن و کره جنوبی و بسیاری از کشورهای دیگر که با ایران در تعامل هستند رفتند تا آنها را متقاعد به کاهش خرید نفت از ایران کنند؛ اقدامی که هنوز مثمرثمر نبوده است.

واکنش مقامات آمریکا به هند

هیتر نائورت، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، از کنار تخطی هند از فرمان آمریکا، راحت نگذشت. به نوشته «هندوستان‌تایمز»، هیتر نائورت ضمن اشاره به دور دوم تحریم‌ها و انتقاد از هند برای خریداری نفت از ایران و سامانه موشکی اس-۴۰ از روسیه، اقدام این کشور را «غیرمفید» خواند. نائورت این سخن را در پی خط‌ونشان‌کشیدن ترامپ برای هند و خریداران نفت ایران بیان کرد. چین نیز به‌عنوان اصلی‌ترین خریدار نفت ایران که از زمان دولت جدید آمریکا روابط پرتنشی با این کشور دارد، هنوز دست به کاهش خرید نفت از ایران نزده است. اما ساکنان کاخ سفید دست از تلاش‌های پایانی برنمی‌دارند. هیتر نائورت، سخنگوی وزارت امور خارجه آمریکا، در صفحه شخصی خود در توییتر خبر داده: «برایان هوک، رئیس گروه اقدام ایران در وزارت خارجه آمریکا، از ۱۰ تا ۱۷ اکتبر (۱۸ تا ۲۵ مهر) به هند و اروپا سفر می‌کند تا بر سر سیاست خارجی آمریکا نسبت به ایران بحث و گفت‌وگو کند».

تلاش‌های آمریکا ادامه دارد

نائورت مدعی شده: «هوک در این سفر، متحدان و شرکایمان را درگیر نیاز مشترکمان برای مقابله با تمامیت رفتارهای ایران خواهد کرد». بر اساس بیانیه‌ای هم که وزارت خارجه آمریکا دراین‌باره منتشر کرده، برایان هوک، درباره «نیاز مشترک برخورد همه‌جانبه با رفتارهای ایران در خاورمیانه» با متحدان واشنگتن مذاکره خواهد کرد. این بیانیه در ادامه ادعاهای خود اضافه می‌کند که برایان هوک از هند نیز دیدار می‌کند و در این سفر فرانسیس فانون، معاون وزیر خارجه در امور انرژی، او را همراهی خواهد کرد. او همچنین همراه با مقام‌های دفتر انرژی وزارت خارجه آمریکا به پاریس سفر می‌کند تا در آنجا با مدیرکل سازمان بین‌المللی انرژی، (IEA)، دیدار کند. سفر به بروکسل و مذاکره با دیپلمات‌های اروپایی برای مذاکره درباره برنامه موشکی ایران، بخش دیگری از سفر هوک است. بر اساس بیانیه سخنگوی وزارت خارجه آمریکا، برایان هوک در سفر به لوکزامبورگ در جلسه‌ای با حضور وزرای کشورهای عضو اتحادیه اروپا شرکت خواهد کرد. این سفر در حالی برنامه‌ریزی شده که تا موعد تحریم نفتی آمریکا علیه ایران (۱۳آبان) زمان زیادی باقی نمانده است. اروپا اعلام کرده که در حال بررسی راه‌اندازی یک کانال ویژه مالی برای همکاری با ایران است، همچنین هند نیز دست به کاهش خرید نفت از ایران نزده. بااین‌حال همکاری مشترک ایران، هند و افغانستان با سرمایه‌گذاری چین در منطقه آزاد چابهار می‌تواند یکی از موضوعات مذاکرات برایان هوک در دهلی‌نو باشد. تحریم‌های نوامبر در حالی قرار است اعمال شود که نگرانی از افزایش قیمت نفت، در بازار انرژی محسوس است. سازمان بین‌المللی انرژی، در تازه‌ترین گزارش خود از وضعیت انرژی جهان برآورد کرده که تحریم نفت ایران از سوی آمریکا، می‌تواند باعث افزایش قیمت جهانی نفت شود و بازار را برای مدتی نسبتا طولانی تحت فشار قرار دهد. به گزارش «ایسنا»، این نهاد بین‌المللی که به کشورهای توسعه‌یافته مشاوره می‌دهد، می‌گوید درحال‌حاضر، با افزایش تولید در شش ماه اخیر، نیاز بازار به شکل مناسبی تأمین شده است. در این شرایط به نوشته «نیویورک‌تایمز»، سیگال مندکلر، معاون وزیر خزانه‌داری آمریکا، با متهم‌کردن ایران به «بزرگ‌ترین حامی تروریسم» مدعی شد: هر کشوری که به بانک مرکزی خود اجازه دهد وارد فعالیت‌های گمراه‌کننده‌ای برای حمایت از تروریسم شود، باید شدیدا تحت نظر باشد. همچنین در ادامه سیاست‌های ضدایرانی آمریکا در این رابطه وزارت خزانه‌داری آمریکا با انتشار توصیه‌نامه‌ای به مؤسسات مالی در رابطه با آنچه که «تهدیدات ایران نسبت به سیستم مالی جهانی» خواند، هشدار داد.

کمیسیون امنیت ملی پیگیر بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در تهران

خیلی دور، خیلی نزدیک

شرق، زینب اسماعیلی: پالس‌های مثبتی از میدان بهارستان درباره بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در تهران به گوش می‌رسد. بعد از جلسه سفرای اروپایی با اعضای کمیسیون امنیت ملی مجلس شورای اسلامی برخی اعضای این کمیسیون با بازگشایی این دفتر اعلام موافقت کرده‌اند. از آنجا که در جریان ادامه حیات برجام، ایران در همکاری تنگاتنگی با شرکت‌های اروپایی و کشورهای قاره سبز قرار خواهد داشت، نیاز به دفتر اتحادیه اروپا در تهران بیش‌ازپیش احساس می‌شود.

روز پنجشنبه علی نجفی‌خوشرودی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی که در ماه‌های گذشته در انتخابات دستخوش تحولاتی درباره رئیس و سخنگو شده، در این زمینه به ایسنا توضیح داده است: «کمیسیون امنیت ملی درخواست اخیر برخی از کشورهای اروپایی برای بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در تهران را به مراجع ذی‌ربط به‌خصوص وزارت خارجه منتقل کرده و موضوع را پیگیری می‌کند». بااین‌حال خوشرودی گفته است: «در کشور هنوز جمع‌بندی‌ای برای این درخواست صورت نگرفته است». او همچنین این را می‌افزاید: «بررسی این موضوع در دستور کار مراجع ذی‌ربط است ولی ملاحظاتی وجود دارد که برخی از این ملاحظات را تعدادی از اعضای کمیسیون در جلسه با سفرای اروپایی مطرح کردند». بااین‌حال این عضو کمیسیون در پاسخ به این سؤال که «آیا کمیسیون این موضوع را دنبال می‌کند؟» گفت: «ما موافق بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در تهران هستیم. به‌ویژه در شرایط فعلی که معتقدیم این اقدام باعث توسعه روابط دو طرف می‌شود؛ بنابراین کمیسیون این موضوع را در دستور کار دارد؛ ما جمع‌بندی جلسه با سفرا را به وزارت خارجه و سایر ارگان‌ها منتقل کرده و این موضوع را پیگیری می‌کنیم».

درخواست سفرای اروپایی و ملاحظه نمایندگان ایرانی

در هفته‌های گذشته کمیسیون امنیت ملی در جلسه‌ای میزبان ۲۶ سفیر از کشورهای اروپایی بود که سفیر اتریش و برخی سفرای اروپایی در این جلسه موضوع بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا را مطرح کردند. درحال‌حاضر اتریش ریاست دوره‌ای اتحادیه اروپا را برعهده دارد، به همین دلیل، این موضوع را مطرح کرده است. حشمت‌الله فلاحت‌پیشه، رئیس کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، همان روزها با اعلام این موضوع به رسانه‌ها گفته بود: «سفرای کشورهای اعلام کردند چون اتحادیه اروپا در کشورهای مختلف سفیر دارد خواستار این هستیم تا دفتر این اتحادیه در تهران نیز بازگشایی شود. این درخواست مسبوق به سابقه است و اروپایی‌ها خواهان بازگشایی دفتر خود در تهران بوده‌اند، البته در این راه ملاحظاتی وجود دارد که باید رعایت شود. دغدغه‌های موجود را که بخشی از آنها امنیتی است، به سفرای کشورهای اروپایی منتقل کردیم که باید در قالب یک پروتکل الحاقی آنها را برطرف کرد».

کشاکشی ۵ ساله

سال ۹۲ و ماه‌های ابتدایی روی‌کارآمدن دولت حسن روحانی، دو مقام اروپایی در گفت‌وگو با روزنامه «شرق» بر گشایش دفتر نمایندگی اتحادیه اروپا در ایران تأکید کردند. آبان ۹۲ بود که «الدار ممدوف»، مشاور فراکسیون سوسیال-دموکرات‌های کمیته روابط خارجه پارلمان اروپا، در گفت‌وگو با «شرق» از تصویب طرح گشایش دفتر هیئت اتحادیه اروپا در تهران از سوی پارلمان اروپا خبر داد. پیش‌تر نیز «هانس اسبودا»، رئیس فراکسیون سوسیال-دموکرات‌های پارلمان اروپا که برای دیدار با مقامات ایرانی به تهران سفر کرده بود، در گفت‌وگو با «شرق» از ایجاد چنین دفتری در ایران خبر داده بود. فروردین ۱۳۹۵ و بعد از سفر فدریکا موگرینی، مسئول سیاست خارجی اروپا، به تهران این موضوع بار دیگر مطرح شد. آن‌زمان توافق هسته‌ای اجرائی و زمینه همکاری ایران و اتحادیه اروپا جدی شده بود. همان‌گونه که تیم همراه فدریکا موگرینی مقامات برخی کمیسیون‌های اقتصادی، کشاورزی و محیط زیست بودند. اتحادیه اروپا گفته بود که برای اجرائی‌شدن توافق‌های صورت‌گرفته بین ایران و اتحادیه اروپا ضرورت دارد که آنها یک تیم در تهران در دفتری مستقل داشته باشند. اگرچه در سال‌های دولت یازدهم (دولت اول حسن روحانی) پیشرفت مذاکرات هسته‌ای و نهایتا توافق بر سر برنامه هسته‌ای ایران، بخش مهمی از برنامه کار دستگاه دیپلماسی بود، اما هم‌عرض با نگاه‌های مثبت به بازگشایی این دفتر جریانی داخلی به آن بدبین بود؛ همان جریانی که اساسا با رابطه با غرب مخالف است و اروپا را هم سنگ آمریکا می‌پندارد با راه‌اندازی دفتر اتحادیه اروپا نیز مخالف است. پس از سفر موگرینی به ایران واکنش به دفتر اتحادیه اروپا حتی به نماز جمعه هم کشید و آیت‌الله محمدعلی موحدی کرمانی در نماز جمعه تهران گفت: «مردم اجازه نمی‌دهند اتحادیه اروپا یک جاسوس‌خانه در ایران به‌وجود آورد». همچنین محمد صالح جوکار، نماینده مردم یزد و عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس شورای اسلامی، هم گفته بود که تأسیس دفتر اتحادیه اروپا در تهران «فقط برای جاسوسی است و اروپایی‌ها جز فتنه‌انگیزی کاری ندارند».

> **فلاحت‌پیشه: چون اتحادیه اروپا در کشورهای مختلف سفیر دارد خواستار این هستیم تا دفتر این اتحادیه در تهران نیز بازگشایی شود. اروپایی‌ها خواهان بازگشایی دفتر خود در تهران بوده‌اند، البته در این راه ملاحظاتی وجود دارد که باید رعایت شود**

مخالف‌خوان‌ها و موافق‌خوان‌ها

این تفکر غریبی نیست و هنوز در برخی لایه‌های سیاسی داخلی وجود دارد. تعدادی از اعضای کمیسیون امنیت ملی مجلس جزء مخالفان این دفتر هستند و البته جریان‌های سیاسی فکری مشابه آنها در داخل. محمدابراهیم رضایی یکی از اعضای کمیسیون امنیت است که در جلسه با سفرای اروپایی، مخالفتش را اعلام کرده و در این زمینه به باشگاه خبرنگاران گفته است: «به آنها یادآوری کردیم که در گذشته رفتار قابل‌قبولی در این زمینه نداشتند و همواره حقوق و حاکمیت کشورمان را نقض کرده‌اند. شخصا تا زمانی‌که اروپایی‌ها در چارچوب مقررات و احترام به حاکمیت ما عمل نکنند، با بازگشایی این دفتر موافق نیستم». اگرچه مصاحبه‌های فلاحت‌پیشه و خوشرودی، رئیس و سخنگوی کمیسیون نشان می‌دهد که آنها موافق این امر هستند. حضور برخی چهره‌های منتقد و برخی زندانیان سیاسی در سفارت هلند که فعلا نقش این دفتر را برای کشورهای اروپایی ایفا می‌کند، موجب مخالف‌خوانی بیش‌ازپیش برخی چهره‌ای اصلی دلواپس به بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا شد. این ماجراها بعد از حوادث سال ۸۸ شکلی پررنگ‌تر نیز به خود گرفت. از همین دست مخالفت‌ها موجب شد دفتری که به‌نظر می‌رسید چند ماه با بازگشایی فاصله دارد، همچنان معطل باقی بماند. سال ۹۵ بود که مجید تخت‌روانچی، معاون وزیر امور خارجه در امور اروپا و آمریکا گفت: مراحل داخلی بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در تهران در حال انجام است. توضیح این مقام مسئول آن‌قدر دلگرم‌کننده بود که او با اینکه زمان دقیقی اعلام نمی‌کرد، اما گفت: «می‌توانم بگویم ظرف چند ماه آینده این کار صورت خواهد گرفت». مرداد ۱۳۹۵ مجید تخت‌روانچی در مصاحبه دیگری اعلام کرد که «تأسیس چنین دفتری نیازمند طی‌شدن مراحل قانونی در کشور است». او گفته بود: «ما به‌طرف‌های مقابل‌مان در اتحادیه اروپا به‌صورت شفاف اعلام کرده‌ایم که این موضوعی زمان‌بر است و باید مسائل حقوقی مرتبط با تأسیس دفتر در تهران را در نظر بگیرند و کاری نیست که بتوان یک‌شبه آن را انجام داد». اتحادیه اروپا در تهران چند دیپلمات مستقر در سفارت هلند در ایران دارد. اما با افزایش حوزه‌های همکاری این اتحادیه نیازمند تعدادی بیشتری دیپلمات برای پیگیری امور اداری است؛ امری که در ۱۴۰ کشور با سفارت و دفتر نمایندگی انجام می‌شود اما ملاحظات سیاسی این امر را در تهران با محدودیت مواجه کرده است. با استقبال برخی اعضای کمیسیون امنیت ملی می‌توان به بازگشایی دفتر اتحادیه اروپا در ایران خوش‌بین بود.

تاریخ دیپلماسی

روایتی کوتاه از پیوستن ایران به پیمان بغداد در سال ۳۴

پناه به «بغداد» از ترس کمونیسم و شوروی*

> **شرق: ۱۹ مهر سال ۱۳۳۴ در تاریخ معاصر ایران یک روز عادی نیست. روزی است که در جهان دوقطبی درگیر جنگ سرد، ایران رویکرد سوگیرانه‌ای در سیاست خارجی خود اتخاذ می‌کند؛ عضویت در پیمان بغداد؛ پیمانی که بعدها؛ یعنی بعد از خروج عراق از آن به «سازمان پیمان مرکزی» و به طور مخفف سنتو تغییر نام می‌دهد. سنتو در ادامه پیمان‌های ناتو و سیتو است و پل ارتباطی این دو پیمان به لحاظ ژئوپلیتیک محسوب می‌شود و در راستای تضمین منافع و امنیت غرب در مقابل نفوذ شوروی است. ایران با عضویت در این پیمان، بین همسایه شمالی خود و غرب، به طور مشخص و آشکار نشان می‌دهد که متمایل به سمت غرب است؛ یعنی همان نقطه‌ای که سیاست بی‌طرفی موضوعیت خود را از دست می‌دهد و رژیم پهلوی در کنار چهار کشور دیگر و البته زیر سایه آمریکا به یکی از سدهای مقابله با توسعه‌طلبی ایدئولوژیک شوروی و نفوذ این کشور در خاورمیانه و دستیابی به منابع غنی آن بدل می‌شود.**

سیاست بی‌طرفی را کنار ترکمانچای دفن کردند

سال ۱۳۳۴ پیمان بغداد ابتدا بین عراق و ترکیه در راستای تأمین امنیت خاورمیانه امضا شد. این پیمان در آغاز «پیمان همکاری‌های متقابل» نام گرفته بود. در کتاب «ظهور و سقوط سلطنت پهلوی» در این زمینه آمده: «در ماده ۵ آن آمده بود که این پیمان برای قبول عضویت کشورهای عضو جامعه عرب یا هر کشور دیگری که به صورت جدی در امر صلح و امنیت خاورمیانه علاقه‌مند باشد و از طرف هر دو کشور امضاکننده - ترکیه و عراق - به رسمیت شناخته شود، آمادگی دارد. در همین راستا دولت‌های انگلیس، پاکستان و ایران به این پیمان پیوستند و چون در بغداد آخرین مراحل برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری‌ها و امضای پیمان مشترک نظامی- سیاسی انجام گرفت، لذا به نام پیمان بغداد معروف گشت». در بین پنج کشور و البته آمریکا که حضور تأثیرگذاری در پیمان داشت، ایران آخرین کشوری بود که به پیمان بغداد می‌پیوست. دلایل این موضوع شاید نبودن اجماع در پیوستن به پیمان یا به عبارت بهتر نقض سیاست بی‌طرفی در جهان دوقطبی بود. به نوشته کتاب «در همسایگی خرس»؛ عبدالله انتظام وزیر امور خارجه دولت حسین علاء از «سیاست بی‌طرفی» میان دو بلوک به‌ویژه در زمان جنگ سرد طرفداری می‌کرد و تا روزی که وزیر امور خارجه کابینه علاء بود، زیر بار امضای این پیمان نرفت. به همین خاطر شاه او را برای مأموریتی به مراکش فرستاد و علیقلی اردلان را به‌عنوان وزیر خارجه انتخاب کرد. وزیر خارجه جدید موافق موضع محمدرضاشاه بود و اعتقاد داشت که پیوستن به پیمان بغداد به استقرار صلح و آرامش در منطقه خاورمیانه کمک می‌کند. برخی موافقان پیمان حتی آن را برگ جدیدی در تاریخ ایران می‌دانستند. فریدون زندفرد در «خاطرات خدمت در وزارت امور خارجه» خود می‌نویسد: دکتر علی امینی وزیر دادگستری در کابینه حسین علاء در بیان توجیه این مسئله در مجلس گفت: «ما سیاست بیطرفی را با تسلیم و سستی در کنار عهدنامه ترکمانچای دفن می‌کنیم. با تصویب الحاق ایران به پیمان بغداد، صفحه اول تاریخ ایران نوین را باز می‌کنیم». سرانجام عضویت ایران در پیمان بغداد با وجود همه کشمکش‌ها به تصویب مجلس سنا و مجلس شورای ملی رسید.

اعتراض مسکو به غرب‌گرایی ایران

اتحاد جماهیر شوروی که نمی‌توانست نزدیکی همسایه خود را با بلوک غرب تحمل کند، خیلی زود نسبت به عضویت ایران در پیمان بغداد واکنش نشان داد. به نوشته کتاب «پهلوی‌ها» «از نظر محمدرضاشاه امنیت ملی از امنیت داخلی جدا نبود و امنیت داخلی با امنیت نظام پادشاهی و خاندان سلطنتی به هم پیوسته بود.

تهدید بالقوه و بالفعل خارجی علیه امنیت ملی ایران، دولت شوروی بود. مهم‌ترین تهدید داخلی اخلال‌گری‌های کمونیست‌ها ضد امنیت ایران و از بعد خارجی دولت شوروی به شمار می‌رفت. بنابراین از نظر شاه، اساسی‌ترین و مهم‌ترین وسیله برخورد و مقابله با این تهدید- چه داخلی و چه خارجی- پیوستن به پیمان بغداد و بهره‌مندی از توان یک قدرت برتر خارجی یعنی آمریکا بود». رویکرد محمدرضاشاه نزدیکی به غرب بود اما با این حال او نیم‌نگاهی هم به حفظ روابط با همسایه قدرتمند خود یعنی شوروی داشت. بیستم مهر ۱۳۳۴ روزنامه اطلاعات می‌نویسد: «پس از اعلام عضویت ایران در پیمان بغداد، از یک‌سو وزارت امور خارجه آمریکا، در اعلامیه‌ای که منتشر کرد از اقدام دولت ایران نسبت به پیوستن به پیمان بغداد قدردانی نمود». از سوی دیگر، شوروی به این عضویت اعتراض کرد. سه روز بعد روزنامه اطلاعات در مطلب دیگری در این‌باره می‌نویسد: «روز چهارشنبه ۱۹مهرماه، «ویاچسلاو مولوتف» (وزیر امور خارجه وقت دولت شوروی تذکاریه‌ای به کاردار ایران «ابوالقاسم اعتصامی»، در مسکو تسلیم کرد و در آن اظهار داشته بود که «دولت شاهنشاهی ایران تصمیم به الحاق به اتحاد نظامی ترکیه ـ عراق و پاکستان ـ معروف به پیمان بغداد ـ نموده که در آن دولت انگلیس هم شرکت دارد. دولت شوروی درباره این موضوع، اطلاعی از دولت ایران دریافت نکرده است، ولی نسبت به این اخبار نمی‌تواند بی‌تفاوت باشد». در کتاب «تاریخ ایران از زمان باستان تا امروز» نوشته ایوانف گرانتوسکی آمده: «دولت شوروی در اعلامیه ۲۰ مهرماه، پیمان بغداد را «پیمانی تجاوزگرانه» بیان کرد و آن را نوعی گروه‌بندی نظامی در خاور نزدیک و خاورمیانه دانست که در دست گروه‌های متجاوز است و این پیمان به تحکیم صلح و امنیت بین‌الملل زیان می‌رساند و یادآوری کرد که ورود ایران به این پیمان با مناسبات حسن همجواری ایران و شوروی مغایرت دارد. دولت شوروی هدف از این گروه‌بندی را محکم‌کردن قیدوبندهای استعماری در این کشورها دانست».

پیوستن ایران به این پیمان در روابط ایران با اعراب هم تأثیرات چشمگیری گذاشت. جمال عبدالناصر، رئیس‌جمهور وقت مصر، این پیمان را نه‌تنها ضدشوروی که ضد وحدت عرب که خود داعیه‌دار آن بود، تلقی می‌کرد. حسین علیزاده «در بررسی تحلیلی و توصیفی تاریخ روابط ایران و مصر» از قول حسنین هیکل، روزنامه‌نگار معروف مصری، درباره پیمان بغداد می‌نویسد: «خاکستری را که مدت ۱۴۰۰ سال روی دشمنی دیرینه ایرانیان و اعراب نشسته بود، به یکباره کنار زد». توصیفی که خالی از حقیقت هم نبود و پس از انحلال پیمان هم آثار آن بر روابط شاه و عبدالناصر همچنان باقی ماند.

خروج عراق و انتقال مقر به آنکارا

کودتای ۱۳۳۷ عراق را که به تغییر نظام سلطنتی به جمهوری در این کشور منجر شد، می‌توان انحلال عملی پیمان بغداد دانست. هرچند بعد از این اتفاق و خروج عراق از پیمان، مقر آن از بغداد به آنکارا منتقل شد و به پیمان سنتو (سازمان پیمان مرکزی) تغییر نام داد. به نوشته کتاب «چپ در ایران به روایت اسناد» بعد از کودتای نظامی عراق، ایران به سوی آمریکا، اسرائیل و دولت عراق به سوی دولت شوروی کشیده شدند. با وقوع انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷ فصل جدیدی در تاریخ ایران آغاز شد. ایران در آن سال از سازمان پیمان مرکزی خارج شد و در راستای سیاست «نه غربی، نه شرقی، جمهوری اسلامی» به عضویت جنبش عدم تعهد درآمد؛ جنبشی که کشورهایی را که متعهد به هیچ‌کدام از دو بلوک قدرت غرب و شرق نبودند، شامل می‌شد.

* **برگرفته از مقاله «بررسی پیمان بغداد: زمینه‌ها، آثار و نتایج آن در ایران»، منتشرشده در نشریه «پیام بهارستان» پاییز ۱۳۹۱**

کوتاه دیپلماسی

آغاز چهارمین جلسه دادگاه لاهه درباره مصادره اموال ایران

● **ایسنا:** بررسی شکایت ایران مربوط به توقیف اموال و دارایی‌ها و وضع محدودیت‌های غیرقانونی علیه بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و دیگر شرکت‌های ایرانی علیه دولت آمریکا که در دیوان بین‌المللی دادگستری واقع در کاخ صلح شهر لاهه آغاز شده بود، روز گذشته پایان یافت. چهارمین و آخرین جلسه شکایت ایران به لاهه با موضوع رسیدگی به پرونده مصادره دارایی‌های بانک مرکزی ایران از سوی آمریکا، آغاز شد. روز گذشته دفاعیات ایران برای بار دوم استماع شد. محسن محبی، رئیس هیئت ایرانی در این نشست، ادعاها و استدلال‌های مطرح‌شده از سوی آمریکا را در سومین روز جلسه استماع دیوان بین‌المللی دادگستری (دادگاه لاهه) رد کرد. با توجه به اینکه جمهوری اسلامی ایران در شکایت خود از آمریکا که در تاریخ ۱۴ ژوئن ۲۰۱۶ نزد دیوان بین‌المللی دادگستری به ثبت رسید، آمریکا را به نقض عهدنامه مودت سال ۱۹۵۵ بین دو کشور متهم کرده است، واشنگتن به بررسی این شکایت و صلاحیت دیوان ایراد مقدماتی وارد کرده و لایحه ایراد مقدماتی خود را در تاریخ اول ماه می ۲۰۱۷ به ثبت رسانده است. آمریکا در لایحه اعتراضی خود و در نخستین جلسه استماع، کوشید با ادعای حمایت ایران از تروریسم و طرح ادعاهای سیاسی و انتساب برخی عملیات‌های انجام‌شده علیه این کشور به جمهوری اسلامی ایران، اقدامات غیرقانونی، احکام نامشروع و مغایر حقوق بین‌الملل خود مبنی بر توقیف اموال و دارایی‌های ایران در خارج از کشور از جمله بانک مرکزی و ایجاد محدودیت علیه اتباع و شرکت‌های تجاری ایرانی را توجیه کند. همچنین نماینده آمریکا در این راستا تصمیم به خروج این کشور از عهدنامه ۱۹۵۵ مودت را که بیانگر ضعف رویکرد حقوقی و مستندات و استدلال‌های این کشور در ارتباط با این پرونده است، یک بار دیگر مطرح کرد. بر اساس این گزارش، در تاریخ سوم جولای ۲۰۱۲ دادگاه منطقه کلمبیا در پرونده‌ای موسوم به «پترسون و دیگران» با ایراد اتهام به جمهوری اسلامی ایران مبنی بر دخالت در عملیات تروریستی، حکم به پرداخت ۸/۸ میلیارد دلار غرامت به بازماندگان قربانیان و زیان‌دیدگان حادثه کشته‌شدن نیروهای آمریکایی در پایگاهی در بیروت در سال ۱۹۸۳ از محل دارایی‌های ایران صادر کرد که در این راستا، دادگاه جنوب نیویورک رأی به توقیف ۱.۷۵ میلیارد یورو از اموال جمهوری اسلامی ایران نزد سیتی‌بانک نیویورک از محل مرکز اوراق بهادار مرکز بین‌المللی کلیر استریم مستقر در لوکزامبورگ داد و مبلغ مذکور از اموال بانک مرکزی ایران به مدعیان پرداخت شد؛ احکامی که اکنون در این پرونده مورد اعتراض و دادخواست جمهوری اسلامی ایران قرار گرفته است.

معاون وزیر خارجه روسیه:

حق سوریه است که اجازه دهد نیروهای ایرانی در خاکش باشند

● **ایسنا:** معاون وزیر خارجه روسیه گفت: حق مسلم سوریه این است که اجازه دهد نیروهای ایرانی در خاکش حضور داشته باشند. میخائیل بوگدانوف، در گفت‌وگویی اختصاصی با شبکه «آی ۲۴ نیوز»، با ابراز ظن خود نسبت به ادعاهای بنیامین نتانیاهو، درباره برنامه هسته‌ای ایران اعلام کرد: ساده‌لوحانه است که بپنداریم تنها یک کشور و فقط یک سرویس مخفی از مسئله‌ای اطلاع دارند که هیچ‌کس دیگری از آن مطلع نیست. او درخواست رژیم صهیونیستی مبنی بر خروج کامل ایران از سوریه را رد و اعلام کرد که حق مسلم سوریه این است که اجازه دهد نیروهای ایرانی در خاکش حضور داشته باشند. وی گفت: سوریه عضو سازمان ملل است. سوریه یک کشور مستقل است که از سوی دولتی قانونی هدایت می‌شود. این کشور می‌تواند برای همکاری با سایر کشورها به توافق برسد. این حق مسلم سوریه است و به طرف سوم ربطی ندارد که بخواهد در سیاست یک کشور مستقل دخالت کند. همان‌طور که به همکاران اسرائیلی و آمریکایی‌مان توضیح داده‌ایم، سوریه باید تصمیم بگیرد که چه کسی در خاکش باشد. سوریه از ما و ایران خواسته تا در آنجا باشیم. ایرانیان بارها اعلام کرده‌اند که سوریه از آنها خواسته تا در جنگ علیه تروریسم به آنها یاری برسانند و زمانی که آقای اسد به آنها اعلام کند که به هدف‌شان دست یافته‌اند و دیگر به کمک‌شان نیازی ندارد، آنها نیز مانند ما خاک سوریه را ترک خواهند کرد.

نوبت اول

مناقصه شماره :۱۵ – ۹۷

فراخوان جهت برگزاری مناقصه عمومی یک مرحله ای همراه با ارزیابی کیفی
" انجام خدمات پشتیبانی و خدماتی شرکت سهامی آب منطقه ای البرز و ادرات تابعه در سطح استان

شرکت آب منطقه‌ای البرز

شرکت سهامی آب منطقه ای البرز دارد فراخوان جهت برگزاری مناقصه عمومی همراه با ارزیابی کیفی " انجام خدمات پشتیبانی و خدماتی شرکت سهامی آب منطقه ای البرز و ادرات تابعه در سطح استان " از طریق سامانه تدارکات الکترونیکی دولت برگزار نماید کلیه مراحل برگزاری فراخوان شامل دریافت و تحویل اسناد مناقصه از طریق درگاه سامانه تدارکات الکترونیکی دولت به آدرس www.setadiran.ir انجام خواهد شد.لازم است مناقصه گران در صورت عدم عضویت قبلی،مراحل ثبت نام در سایت مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی را جهت شرکت در مناقصه محقق سازند.تاریخ انتشار فراخوان تاریخ ۹۷/۷/۲۱ میباشد.اطلاعات و اسناد مناقصه از طریق سامانه قابل دریافت می باشد.

مهلت دریافت اسناد: تا ساعت ۱۹مورخ ۹۷/۷/۲۴
مهلت ارسال پاسخ: تا ساعت ۱۹ مورخ ۹۷/۷/۹
زمان بازگشایی پاکات: ساعت ۱۰صبح مورخ ۹۷/۷/۱۲
اطلاعات تماس دستگاه مناقصه گذار: کرج- مهرشهر-بلوار امام خمینی(ره)-روبروی مصلی-خیابان بوستان- شرکت سهامی آب منطقه ای البرز- کد پستی ۳۱۸۶۷۱۷۵۹۸-تلفن۳۲۰-۳۱۰- ۰۲۶۳۳۳۳۲۳۰۰
اطلاعات تماس سامانه جهت انجام مراحل عضویت در سامانه:مرکز تماس ۲۷۳۱۳۱۳۱، ۰۲۱ دفتر ثبت نام:۸۸۹۶۹۷۳۷ و ۸۵۱۹۳۷۶۸ -۰۲۱

شرکت سهامی آب منطقه ای البرز